

De soldaat-facteur en Rachel - Theater Zuidpool /
Raymond Mallentjer

en met veel straf schrijverschap op het papier gesmeten.

Allemaal anders, allemaal volbloed theatrale teksten – al vind ik de libretti moeilijk blijven om in te geraken, maar ik hou er rekening mee dat dat alles met mijn gebrek aan kennis van en voeling met het medium te maken heeft –, en vooral: onmiskenbaar van de hand van de schrijver.

Dat heeft natuurlijk heel veel met Sierens' al zo vaak liederlijk bezongen 'kunsttaal' te maken. Een idioom dat, zo kan Sierens zelf niet genoeg benadrukken, al te vaak verkeerdelijk voor Gents dialect gehouden wordt. De mensen in zijn stukken mogen dan al spreken op een manier die meer met ons dan met Shakespeare te maken heeft, wat melodie, ritmiek, tempo, opbouw en structuur betreft, hebben beide

auteurs veel meer metier met elkaar gemeen dan je op het eerste gezicht zou vermoeden.

Bovendien weet Sierens als geen ander met zijn taal beelden tot leven te brengen. Door enerzijds gaten te laten die je uitdagen om zelf heel veel in te vullen. Maar ook door de invloed die film op hem heeft uitgeoefend op een heel eigen manier door te laten werken in zijn toneeltaal.

*De voormiddag begint
Ik moet nog alles strijken
Zijn broek zijn hemd mijn kleed mijn geest
Mijn strijkijzer blijft plakken
Aan de zwartste gedachten
als ik mijn geest voor de 10de keer
glad wil maken
Wat is van ons geworden?*

Een stukje uit *Los Mueritos*. Alsof de pen een camera wordt.

Maar, al zou Max Roach dit alleen al een reden tot applaus vinden, er is méér dan alleen het vernuft van de taal. Het straffe aan zijn teksten is wat die lava uit de ijsbergen ook nog kan betekenen.

Zoals er niet gesproken wordt zoals de mensen spreken, maar zoals Arne Sierens het geschreven heeft, zo is de wereld in zijn toneelstukken niet de wereld waar wij in rondlopen, maar degene die zich afspeelt in de hemel en hel in ieder van ons. En Francine is niet alleen Francine, maar is elke mens die hunkert. Zijn stukken presenteren geen brok realiteit, ze ontstijgen die voortdurend. Wat ontstaat is een langgerekte metafoor, die nooit de band met het banale verliest.

In elk stuk van Sierens is er minstens ergens een personage of een scène die aan die transformatie ook echt gestalte geeft. Volgeprate leegtes verstommen, zichzelf voorbijhollende mensen staan stil, emoties die je niet

ziet maar vermoedt gaan op het groteske af in overdrive. Het is een extase die niets met geluk of verwondering, maar alles met de drek van de wereld te maken heeft. Het is Mouchette die buiten zinnen in haar flamencodans de wereld vertrap; Boste die het op een hallucineren zet als hij zijn opera en zichzelf ten onder ziet gaan; Ramon die ritualistisch voorbereid in het spervuur van de vijand loopt; de slotmonoloog van Paola uit *De Drumleraar* waarbij alle begrippen vallen; het orgiastische hoogtepunt van de verhalen van *De Soldaat-Facteur en Rachel* waarin geboorte en verminking één lijken te worden; het botsauto-ballet op Bach in *Bernadetje*,...

Hetzij in crescendo of in decrescendo, de wereld wordt vervloekt en ontstegen, en net daardoor is hij des te meer aanwezig. Het is toch ook de vlucht die de dief verraad.

7. En noem dat dan uitgebalanceerd hyperrealisme, of Kantoriaans transcendent realisme of politiek geëngageerde kroniekschrijving of symbolistisch post-modernisme. Het verzamelde werk van Arne Sierens is in ieder geval een indrukwekkend hoofdstuk in onze toneel-literatuur geworden.

Misschien moeten we het er op houden dat dit eigenlijk gewoon kunst moet heten.

Iemand die zichzelf heeft uitgevonden, en blijft uitvinden, telkens opnieuw. Het eindstation voorbij.

Arne Sierens, 'Toneel', International Theatre & Film Books, Amsterdam, 1996,
ISBN 90 6403 448 6.

In opdracht van het Vlaams Theater Instituut realiseerde de Filmfabriek de video 'Theater-auteurs in Vlaanderen. Marilyn Monroe, het bezoek, de waterput en de revolutie', met portretten van Paul Pourveur, Peter De Graef, Arne Sierens en Willy Thomas.